

Milí přátelé,

žijeme dnes v čase, v němž jde o nápravu mnoha věcí lidských. O nápravu je třeba usilovat na všech frontách a na všech úsecích. A tu může jistě jen prospěti, jestliže rozvážíme, jak zjednat – pokud je v našich silách – nápravu právě na jednom z nejbližších pro nás úseků, totiž ve studentském křesťanském hnutí. Vyjdeme-li odtud, nepochybně (budeme-li jen poctivě a upřímně o skutečnou nápravu usilovat) dojdeme i k otázce nápravy v církvích, ve školách, v rodině, vůbec v celém světě, v celé společnosti. Právě proto však musíme začít s důkladností právě u sebe, u Akademické Ymky.

Mezi studenty

Je mnoho způsobů, jak vysvobodit lidi, kteří jsou kolem nás, z otroctví zoufalosti či fanatismu, z otroctví pýchy či zastrašenosti, z otroctví sociálního i názorového (ideologického); není jedné cesty, není jednoho předpisu. Každý člověk si žádá naši zvláštní pozornost a lásky, u každého musíme navazovat na něco jiného, co je třeba zvlášť poznat a vystihnout. Nejde ovšem o to, že by nebylo lze svědčit více lidem najednou; jenom to zdůrazňuji, že je třeba vidět rozdíly, slovem, že je třeba vidět člověka.

A vidíme-li skutečného člověka, pak vidíme např. také, že v církevních sdruženích mládeže se ocitají ve zvláštním nebezpečí ti chlapci a ty dívky, kteří jdou studovat na vysoké školy. Nebezpečí je v tom, že v nárazu radikálně odnáboženštěného myšlení technického a vědeckého může jejich víra ustoupit, ať už tak, že onomu nárazu neodolá, anebo tak, že se stáhne a skutečnému nárazu se vyhne. V prvním případě je tu nebezpečí sekularismu, v druhém pak nebezpečí escapismu víry, která svět buď vůbec opouští a uchyluje se do svého i praktického kvietismu anebo která svět rozděluje na „duchovní“ a „tento“ a pohybuje se pak střídavě v jednom a ve druhém, aniž by se pokoušela o sjednocení.

Tomuto nebezpečí, které přes svou obecnost je zvláště akutní pro křesťanské studenty, církve nedovedou dosud účinně čelit. Stalo se jedním z úkolů Akademické Ymky, aby interpretovala křesťanskou zvěst právě na pozadí sekulárního myšlení vědeckého a filosofického a tak aby posílila živou, aktivní, dynamickou víru mladých techniků, lékařů, vědců, filosofů atd.

Není to však úkol jediný. Jiným takovým úkolem je jít i za těmi studenty, kteří nevyšli z církví a k nimž dosud nedošlo skutečné svědectví víry. Církvím není ovšem tento druh „missie“ cizí, zvláště menším církvím a denominacím (říká se tomu evangelizace); ale zůstává aktem to, co bylo před chvílí už pověděno, že totiž církve dosud nemají účinných prostředků a metod evangelizačních právě pro ty, kteří studují. I to tedy zůstává vyhrazeno Akademické Ymce.

Konečně pak za studenty nelze považovat jenom posluchače vysokých škol, ale také ty z jejich absolventů (učitelů, inženýrů, lékařů, právníků), kteří si ze svého zaměstnání neučinili „řemeslo“ nebo „ouřad“ a kteří se nepřestali „snažit“. Nejlepšími odborníky jsou ti, kteří nikdy ve svém životě nepřestali být studenty; jen o těch nelze říci, že to *byli* inteligenti. Proto nelze studentské křesťanské hnutí považovat v žádném případě za stavovskou organizaci; stavovství mu naopak vždycky bylo nesmírně cizí. V tom smyslu do našeho sdružení samozřejmě patří i profesori, neboť to jsou také studenti. Jenomže studovali déle než většina jiných: doslova celý život. (Mám na mysli univerzitní učitele.)

Nejde ovšem jenom o „posilování“, jde také – ano především, neboť nejlepším posílením a utvrzením je pravý čin – o tvořivé podněty, o probuzení tvůrčí aktivity, kterou má AY svými programy vyprovokovat a vést. Členové AY se mají osvědčit jako vzdělanější, intelektuálně pronikavější a programově tvořivější než kteříkoli studenti jiní. Mají být i přesnější a spolehlivější, čestnější a otevřenější, a v neposlední řadě také statečnější. To má platit nejenom o posluchačích vysokých škol a absolventech, nýbrž i o profesorech univerzitních, kteří se práce AY účastní. Dosud tomu tak skutečně z velké části bylo. Je třeba prokázat, že tomu tak může být a bude i za nových situací – pokud bude na nás.

Naše křesťanství

Všechnu tuto práci chce naše sdružení konat bez ohledu na náboženské rozdíly. Uvažme, co znamená tato na pohled nijak zvláště významná poznámka v bázi AY.

Znamená to, že se Akademická Ymka ve svém úsilí rozhodla sice vycházet sice ze samotných základů křesťanské víry, ale že nehledí k detailům, v nichž se jednotlivé církve a denominace rozcházejí. To opět znamená, že nepovažuje tyto detaily za podstatně důležité pro křesťanské myšlení i praxi ve studentstvu (ústřední stanovy).

Na tomto pozadí je možná ještě cesta, po níž nás vede pouhá důslednost. Je totiž známo, že křesťanské církve, především protestantské, jsou notoricky nepraktické (na malé a časově až příliš ohraničené výjimky). A že jsou právě tak netvořivé i myšlenkově. A tu je možno soudit nejenom, že se křesťanské myšlení i křesťanská praxe může obejít bez detailních odlišností konfesijních, nýbrž že pravděpodobně myšlenková a praktická netvořivost hlavně protestantských církví je způsobena do veliké míry právě onou sektářskou konfesijností, tím větší, čím je církev menší, která pak zároveň vede k praxi pouze individuální.

Snad se tu mohu odvážit rozpoznání, že to jsou hlavní příčiny, proč se církve nedostaly k řešení otázky sociální a proč je dnes řešena sekulárně. Z týchž příčin (scholastické disputace) se církev (stále si můžete místo slova církev dosazovat slovo křesťané, vyhovuje-li vám to) na konci středověku nedostala k řešení otázky vědy a vědeckosti. Atd.

Je-li toto rozpoznání správné, pak má AY nejlepší předpoklady k tomu, aby podala podstatný přínos v budování křesťanského myšlení a křesťanské praxe v těchto dobách. Tezi je možno rozšířit a říci, že nejprogresivnějším úsilím křesťanů dnes je úsilí ekumenické (pokud ovšem je tzv. aktivistické). Právě proto se AY nesmí vzdát svého o ekumenismu za žádnou cenu, nýbrž musí jej stále prohlubovat a upevňovat. Je třeba pamatovat, že toto nejsou žádné fantazie a že se tento obraz v našich bratrských organizacích na Západě skutečně rozvíjí.

Řekl jsem ve své první přednášce o církvi a státu, že vedle pozemské církve je ještě jiná forma obecnství lidu Božího, v němž na rozdíl od církve právě jde o pronikání do světa, ano, v němž jde o úsilí přeměnit tento svět a zavést nový, lepší pořádek, i když toto úsilí je a stále bude provázeno vědomím relativnosti, podmíněčnosti, předposlednosti a částečnosti. Je třeba vidět, že toto společenství dnes ve světě i u nás roste; je slepý ten, kdo vidí jen úpadek církví. V tomto společenství – snad v budoucnu nějaké „křesťanské frontě“ – budou mít místo především lidé tvořiví, myšlenkově směšní, ale také důkladní, lidé praktičtí, ale též vzdělaní: v tomto společenství bude mít místo i studentské křesťanské hnutí. A

přes vzdálenou asi budoucnost lze jistotně prohlásit: v tomto společenství bude mít své důležité místo také křesťanská univerzita.

Celý život a celý svět se musí stát naším zájmem. Všechny druhy lidského poznání a vědy musí dostat své pevné místo v křesťanském pojetí věcí. Jak to napsal David Paton (autor pamfletu *Religion in the University*) v časopisu naší bratrské organizace v Anglii (*The Student Movement*, Vol. L. No. 1. v říjnu 1947, str. 6): *all human activities be won for Christ* – všechna činnost lidská musí být získána pro Krista. Je třeba, abychom se naučili dívat se na svět křesťansky; a také abychom se podle toho naučili jednat. Nejde jen o základní dogmata: to jsou jen majáky. Jednotný názor křesťanů na život a svět není věcí jednoduchou; často vyžaduje větší intelektuální námahy a většího mentálního vypětí než celá řada velmi těžkých otázek speciálně vědeckých. Avšak my musíme dnes právě na této frontě nasadit všechny své síly.

Hnutí: jednota v rozdílnosti

V jedné věci je třeba opravit jak to, co jsme dosud řekli, tak i samotné stanovy, z nichž jsme vyšli. Řekneme-li: bez ohledu na náboženské rozdíly, mohlo by to znamenat, že se o tyto rozdíly prostě nestaráme, čili že hlásáme jakýsi křesťanský kosmopolitismus (přesněji, ale přímo hrozně: kosmo-eklesismus). Tak tomu ovšem není. Akademická Ymka sice není a nemá být spjata s určitou církví (i tu jsou naše ještě nesplněné úkoly), ale církevní a denominační rozdíly nemůže přece ignorovat. Akademická Ymka prostě nemůže být nedenominační, nekonfesijní; má však být interdenominační, interkonfesijní. Tím je dán zároveň přechodný její charakter, alespoň pokud se týče dnešní formy její existence. Akademická Ymka není církví a nikdy se církví nestane ani s ní nesplyne. Co se stane s církvemi, to ukáže teprve budoucnost. Jisté je toliko, že církev nezmizí; otázkou jest, dojde-li ke skutečnému spojení církví. Ale ať tak či onak, AY je a vždycky bude loajální k církvím, a bude loajální dokonce tak, že dojde-li ke spojení (rozumí se skutečnému, světovému), přestane v dosavadní své formě existovat.

Do té doby však bude AY dbát, aby ty ze svých členů, kteří jsou členy nějaké církve, vedla k upřímné účasti a obecenství života vlastní církve a vlastního sboru, a aby ty, kteří dosud nejsou příslušníky žádné církve, do některé církve přivedla.

Proto Akademická Ymka nemůže a nesmí usilovat o organizační jednotu církví; usiluje-li o nějakou jednotu, pak to je jednota vzájemného porozumění a vzájemné loajality.

Z toho ovšem vyplývá, že přesto, že má AY své místo – a pevné místo – v ekumenickém hnutí, přece jenom stojí mimo vlastní jádro ekumenického úsilí. Již z tohoto důvodu však (a ještě z řady dalších, které dnes nebudu uvádět) stojí AY také mimo vlastní jádro oné „křesťanské fronty“ (*sit venia verbo*). A to znamená, že toto nové obecenství neporoste ani výhradně ani hlavně na půdě studentského křesťanského hnutí. Akademická Ymka je i v tomto smyslu jen přípravnou, pomocnou a přechodnou organizací.

Tyto věci je nesmírně důležité mít na paměti, neboť předním úkolem dnešních křesťanů je právě tzv. křesťanská fronta (mimořádně soudím, že je třeba vyhledat vhodnější název, neboť tento ani zdaleka nevystihuje povahu onoho typu duchovního společenství, o němž je řeč). I když tady už překračuji vlastní dnešní téma, chtěl bych upozornit, že my všichni musíme velmi dobře rozvážit, z které

základny při úsilí o takové společenství vyjdeme. Po mém soudu nelze vyjít ze studentského křesťanského sdružení, poněvadž neposkytuje základnu ani dost širokou ani dost pevnou. Naproti tomu jsem přesvědčen, že nelze spoléhat na autonomně se tvořící kroužky, které by se dodatečně spojovaly a sjednocovaly. Pochybuji, najde-li se jiná základna než církevní. Tu je ovšem obrovská překážka právě v rozdělení a roztříštěnosti církví. Myslím, že nám dá hodné práce stanovení účinného programu právě v této věci.

Zůstává tedy otázka, jaký smysl má práce v dnešní AY. Je zřejmé, že je dnes situace podstatně odlišná od té, jaká byla za první republiky. Dnes už nestačí zdůrazňovat programovost; dnes je třeba zdůrazňovat křesťanskou programovost. Dnes nejde o to, zalomcovat lidmi a vytrhnout je z jejich lhostejnosti a bezstarostnosti, nýbrž je třeba zoufalé posílit, zmateným přinést světlo, fanatiky učít odvaze kritiky. A především je třeba vzít na sebe ono nesmírné břemeno všech dnešních sociálních, mravních, politických, ideologických a já nevím jakých ještě přesunů a ukázat cestu k vysvobození: je třeba interpretovat evangelium jadrně a mocně právě do chvíle, do níž jsme postaveni.

Má Akademická Ymka předpoklady a možnosti k plnění takových úkolů? Stačí na tyto úkoly její metody, kterých až dosud používala? Přemýšlejte o tom. Sám se domnívám, že AY má předpoklady k plnění oněch úkolů; naproti tomu jsem přesvědčen, že její dosavadní metody nestačí a že bude třeba nalézt jiné.

V čem jsou předpoklady práce AY? Jsou především v tom, že k takové práci je třeba několika lidí, kteří vědí o potřebách SáSa dnešní doby, kteří jim rozumí a kteří jsou hotovi nasadit své síly. Domnívám se, že tento předpoklad je splněn. Dalším předpokladem je možnost navázání na starší programy: i tento předpoklad je splněn v díle Masarykově a Rádlově a v činnosti Hromádkově, která stále může být dobrým orientačním bodem přes to, že v ní jsou omyly (i podstatné omyly). Hlavním pak předpokladem je pevná zakotvenost víry, nebo raději víc „po lidsku řečeno“, pevné pozice biblické, zakotvenost ve Starém a Novém zákoně. Tento předpoklad je splněn jen částečně, ale v AY jsou předpoklady k jeho lepšímu splnění.

Naproti tomu je potřeba v mnohém nových metod. Nemohu se pouštět přirozeně do nějakých dalekosáhlých rozborů (ovšem i těch bude jednou potřeba, a navrhuji několik schůzek o tom); jenom tolik připomenu, že je potřeba vzít vážně instituci seminární, které se ve Federaci říká „study groups“, a která je cestou poznání a porozumění ve skupině, ve skutečném obcenství (tedy ani jen diskuzní skupina, ani jen vynikající vedoucí na jedné straně a uctivé dotazy a poznámčičky na straně druhé). Na to jsme se my po válce (pokud mi sahá paměť) ještě nezmohli. Na těchto „studijních kroužcích“ se ukáže, jak umíme své křesťanství interpretovat v praxi, v denním životě, v práci, v průmyslu, ve škole, v nemocnici, v politickém rozhodování atd.

Řekl jsem, že AY nesmí usilovat o organizační sjednocení církví, protože to není její úkol. Ale právě v úsilí o živou interpretaci křesťanské víry do všech oborů lidské činnosti, úsilí o vnesení evangelia do každého okamžiku, do každého koutu, toto úsilí je také a zároveň úsilí o jednotu; nikoli ovšem o jednotu organizační, ale také ne jenom jednotu tzv. duchovní. Je to jednotu v solidaritě, v loajalitě, vzájemnosti přes veškeré rozdíly, vědomí, že k jednotě spějeme, je to jednotu v akci a v činu. Proto se Akademická Ymka považuje spíše za hnutí než za spolek: hnutím je

nejnom pro svou přechodnost, o níž jsme už mluvili, nýbrž především pro své praktické a stále se měnící usilování o „vštípení křesťanských ideálů“ do života soukromého i veřejného. Akademická Ymka je tedy hnutím, které usiluje o jednotu v rozdílnosti, a to jednotu praktickou: v myšlení a jednání, nikoli v církevním učení.

Výzva

Je asi mnoho věcí, které jsem opominul, s mnohým asi nebude všude souhlas. Vyzývám vás všechny, přátelé, abyste se nad nadhozenými otázkami dobře zamysleli a abyste si své připomínky nenechali pro sebe. Bude třeba abychom se po vzájemné výměně názorů a připomínek sešli a sestavili jakousi rozšířenou basi AY, která by sloužila za bližší informaci nováčkům a za vodítko pracovníkům. Jedině bude-li nám jasno v těchto nejzákladnějších otázkách, budeme schopni sestavit také akční program AY.